

**MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ**

**PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ
SUPRAVEGHEREA ȘI ÎNGRIJIREA
PACIENTULUI POSTOPERATOR**

CHIȘINĂU 2025

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

1. Lista responsabililor de elaborarea, verificarea și aprobarea ediției sau, după caz, a reviziei în cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Elemente privind responsabil/ operațiune	Numele și prenumele	Funcția	Data	Semnătura
	1				
1.1.	Aprobat	Manea Diana	Director IMSP IMU	17.01.2025	
1.2.	Verificat	Maxim Igor	Vicedirector medical	16.01.2025	
1.3.	Verificat	Vovc Liviu	Responsabil de managementul calității serviciilor medicale	15.01.2025	
1.4.	Elaborat	Pinteac Olga	Asistentă medicală șefă	13.01.2025	

2. Situația edițiilor și a reviziilor în cadrul edițiilor procedurii operaționale.

Nr. crt.	Ediția/revizia în cadrul ediției	Componenta revizuită	Modalitatea reviziei	Data de la care se aplică prevederile ediției sau reviziei ediției
2.1.	Ediția 1			
2.2.	Revizia 1			

3. Lista persoanelor la care se difuzează ediția sau, după caz, revizia din cadrul ediției procedurii operaționale.

Nr. crt.	Scopul difuzării	Exemplar nr.	Compartiment	Funcția	Nume și prenume	Data primirii	Semnătura
	1	2					
3.1.	Aplicare	1	Președintele Consiliului Calității	Vicedirector medical	Maxim Igor		
3.2.	Aplicare	2	Serviciul Managementul Calității serviciilor medicale	Șef	Vovc Liviu		
3.3.	Aplicare	3	Administrația	Asistentă medicală șefă	Pinteac Olga		
3.4.	Aplicare	4	Serviciul audit inter	Șef	Rusu Ion		
3.5.	Aplicare	5	Farmacie	Diriginte	Bargan Viorica		

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

3.6.	Aplicare	6	UPU	Asistentă medical superioară	Talmaci Natalia		
3.7.	Aplicare	7	Secția Reanimare	Asistentă medical superioară	Panfil Ana		
3.8	Aplicare	8	Secția Anesteziologie și Terapie Intensivă	Asistentă medical superioară	Vozian Svetlana		
3.9	Aplicare	9	Secția Hemodializă	Asistentă medical superioară	Stoicov Elena		
3.10	Aplicare	10	Secția Chirurgie nr.1	Asistentă medical superioară	Cherchel Mariana		
3.11	Aplicare	11	Secția Chirurgie nr.2	Asistentă medical superioară	Tepleacova Elena		
3.12	Aplicare	12	Secția Chirurgie nr.3	Asistentă medical superioară	Savcenko Elena		
3.13	Aplicare	13	Secția Chirurgie Toracică	Asistentă medical superioară	Gusac Eleonora		
3.14	Aplicare	14	Secția Chirurgie Vasculară	Asistentă medical superioară	Leca Nelea		
3.15	Aplicare	15	Secția Chirurgie OMF	Asistentă medical superioară	Gorgos Tatiana		
3.16	Aplicare	16	Secția Urologie	Asistentă medical superioară	Mura Oxana		
3.17	Aplicare	17	Secția Ginicologie	Asistentă medical superioară	Șportac Lăcrimioara		
3.18	Aplicare	18	Blocul de Operații	Asistentă medical superioară	Buruian Nina		
3.19	Aplicare	19	Secția Endoscopie	Asistentă medical superioară	Gaidarji Feodora		
3.20	Aplicare	20	Secția Morfopatologie	Asistentă medical superioară	Arpentin Ana		
3.21	Aplicare	21	Secția Ortopedie și Traumatologie nr.1	Asistentă medical superioară	Codreanu Aliona		
3.22	Aplicare	22	Secția Ortopedie și Traumatologie nr.2	Asistentă medical superioară	Dulce Ana		
3.23	Aplicare	23	Secția Ortopedie nr.1	Asistentă medical superioară	Tofan Lilia		
3.24	Aplicare	24	Secția Ortopedide nr.2	Asistentă medical superioară	Gonța Lilia		
3.25	Aplicare	25	Secția Ortopedie și Traumatologie nr.3	Asistentă medical superioară	Lupei Mariana		
3.26	Aplicare	26	Secția Microchirurgie	Asistentă medical superioară	Rotaru Elena		

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

3.27	Aplicare	27	Secția Neurochirurgie	Asistentă medical superioară	Tuchila Valentina		
3.28	Aplicare	28	Secția Oftalmologie	Asistentă medical superioară	Cioran Eleonora		
3.29	Aplicare	29	Secția Oftalmologie	Asistentă medical superioară	Botnaru Olga		
3.30	Aplicare	30	Secția Chirurgie Spinală	Asistentă medical superioară	Chircu Oxana		
3.31	Aplicare	31	Secția Neurologie	Asistentă medical superioară	Vasilașco Svetlana		
3.32	Aplicare	32	Secția Neurologie BCV	Asistentă medical superioară	Pleşca Natalia		
3.33	Aplicare	33	Laboratorul medicină intervențională	Asistentă medical superioară	Batarovschi Irina		
3.34	Aplicare	34	Secția Epileptologie	Asistentă medical superioară	Boțan Natalia		
3.35	Aplicare	35	Secția Boli Interne	Asistentă medical superioară	Darsalia Marina		
3.36	Aplicare	36	Secția Terapie Intensivă “Stroke”	Asistentă medical superioară	Josan Alexandra		
3.37	Aplicare	37	Secția Reabilitare Medicală și Medicină fizică	Asistentă medical superioară	Merițoi Nadejda		
3.38	Aplicare	38	Secția Radioimagnostic și Diagnostic de Laborator	Asistentă medical superioară	Calancea Aurelia		
3.39	Aplicare	39	Laboratorul Clinic Diagnostic	Asistentă medical superioară	Tocarciuc Olga		
3.40	Aplicare	40	Laboratorul Microbiologic	Asistentă medical superioară	Pînzari Gabriela		
3.41	Aplicare	41	Secția Anestezie și Terapie Intensivă 2	Asistentă medical superioară	Molla Vera		
3.42	Aplicare	42	Secția Anestezie	Asistentă medical superioară	Iachim Natalia		

4. SCOP

Scopul acestei proceduri este de a stabili un cadru uniform și standardizat pentru monitorizarea, îngrijirea și gestionarea riscurilor asociate pacienților în perioada postoperatorie, începând cu momentul terminării intervenției chirurgicale și până la externare sau transfer. Procedura urmărește asigurarea siguranței pacientului, prevenirea complicațiilor, identificarea precoce a oricăror modificări ale stării de sănătate și promovarea unei recuperări rapide și optime.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

5. DOMENIU DE APLICARE

Această procedură se aplică tuturor pacienților supuși unei intervenții chirurgicale și este destinată întregului personal medical implicat în îngrijirea postoperatorie: medici anesteziologi-reanimatologi, chirurghi, medici de gardă, asistenți medicali, și personal auxiliar din cadrul **IMSP Institutul de Medicină Urgentă**.

6. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

- **ISO 9001:2015** - Sisteme de management al calității. Principii fundamentale și cerințe de bază;
- **SR EN 15224:2017** - Servicii de sănătate. Sisteme de management al calității. Ghid pentru utilizarea standardului EN ISO 9001:2015;
- **Regulamentul UE nr. 1025/2012** al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind standardizarea europeană;
- **Legea Republicii Moldova nr. 411 din 28.03.1995** privind ocrotirea sănătății;
- **Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 134 din 02.03.2022** cu privire la aprobarea „Programului Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2022-2025”;
- **Protocolul Clinic Național nr. 314** „Profilaxia post expunere”, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 539 din 07.06.2022 ediția II-a;
- **Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 1083 din 23.12.2024** cu privire la aprobarea Standardului de supraveghere epidemiologică a hepatitelor virale B, C și D;
- **Ordinul MS nr. 749 din 11.09.2024** privind Ghidul pentru prevenirea și controlul infecțiilor în instituția medico-sanitară spitalicească;
- **Ghidul practic „Siguranța injectiilor”**, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății RM nr. 765 din 30.09.2015;
- **Standarde de îngrijire nursing;**
- **Regulamentul de funcționare al IMSP IMU;**
- **Plan de măsuri** privind combaterea și profilaxia infecțiilor asociate asistenței medicale în IMSP IMU.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

7. RESPONSABILITĂȚI

- **Medicul Anesteziolog-Reanimatolog:** Decide momentul transferului, oferă raportul postoperator și recomandările inițiale de monitorizare.
- **Asistentul Medical (Secția de Terapie Intensivă/Salon):** Prelucreează fișa medicală, monitorizează continuu parametrii vitali, administrează tratamentul, raportează medicului orice modificare a stării pacientului, documentează observațiile și asigură îngrijirea specifică.
- **Medicul de Gardă/Curant:** Efectuează vizita medicală, evaluează starea generală, ajustează tratamentul, decide momentul externării sau transferului.

8. ETAPELE PROCEDURII

8.1. Primirea și Instalarea Pacientului Postoperator

1. **Transportul:** Pacientul este transportat pe un pat rulant, acoperit corespunzător. Medicul anestezișt și asistenta de anestezie verifică tuburile de dren, sondele și perfuziile pentru a preveni compresia sau deplasarea lor.
2. **Evaluare la transfer:** Se urmăresc funcțiile vitale (respirația, pulsul, aspectul feței - cianoză) pe durata transportului.
3. **Instalarea:** Pacientul este transferat pe patul din salon de către minimum trei persoane, cu mișcări sincrone, pentru a evita traumatismele. Camera trebuie să aibă o temperatură de 18-20°C și să fie dotată cu instalație de oxigen și aparatură de aspirație.
4. **Poziționarea:** Pacientul este poziționat în funcție de tipul intervenției chirurgicale. Poziția uzuală este **decubit dorsal**. În anumite cazuri, se poate folosi **decubit lateral** (pentru drenajul căilor respiratorii) sau **semișezând (Fowler)**, cu genunchii flectați (pentru pacienții obezi, cardiaci sau după operații toracice).

8.2. Supravegherea Pacientului Operat

Este o sarcină fundamentală a asistentei medicale, având ca scop prevenirea și depistarea precoce a complicațiilor postoperatorii.

1. **Aspectul general al pacientului:**
 - **Colorația pielii și unghiilor** (paloare, cianoză).
 - **Starea extremităților** (răcirea nasului, urechilor, membrelor).
 - **Starea mucoaselor** (limba uscată, saburală – indică starea de hidratare).
 - **Starea de calm sau agitație** (poate indica o complicație, precum hemoragia internă sau peritonita).
2. **Monitorizarea parametrilor fiziologici:**
 - **Tensiunea arterială (T.A.):** Se măsoară și se notează ori de câte ori este necesar.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

- **Pulsul:** Se urmărește frecvența și ritmicitatea, iar orice modificare se raportează medicului.
 - **Respirația:** Se monitorizează tusea și expectorația.
 - **Temperatura:** Se măsoară dimineața și seara. Se combat frisoanele prin încălzirea pacientului. Se supraveghează semnele de hipotermie.
3. **Monitorizarea pierderilor lichidiene sau sanguine:**
- **Urina:** Se verifică reluarea emisiei de urină în primele 6-8 ore postoperator. Dacă pacientul nu urinează, se anunță medicul și se poate efectua sondajul vezical.
 - **Scaunul:** Reluarea tranzitului se așteaptă în 2-3 zile. Dacă nu apar gaze, se poate folosi tubul de gaze, iar dacă scaunul nu este spontan, se poate efectua clisma evacuatoare.
 - **Transpirația:** Se monitorizează, deoarece transpirația abundentă poate duce la deshidratare.
 - **Vomismenle:** Se notează cantitatea, aspectul și caracterul (bilinoase, alimentare, sanguinolente).
 - **Drenajul:** Se verifică și se notează aspectul, cantitatea și caracteristicile lichidului de drenaj pentru fiecare dren în parte.
4. **Supravegherea plăgii operatorii:**
- **Pansamentul:** Se verifică ca pansamentul să fie curat și uscat. Se schimbă la nevoie sau la apariția semnelor de infecție.
 - **Drenul:** Se supraveghează racordul la punga colectoare și se notează caracteristicile lichidului de drenaj.
5. **Examenle complementare:** Se efectuează la indicația medicului (radiografii, analize de laborator, etc.).

8.3. Îngrijirea Pacientului Operat

1. **Prezența asistentei:** Este esențială în starea de semiconștiență a pacientului pentru a preveni smulgerea pansamentelor, tuburilor sau sondelor.
2. **Hidratarea:** La solicitarea pacientului, se oferă 1-2 lingurițe de apă, doar dacă nu a avut vomismenle în ultimele 2 ore.
3. **Confortul:** Se menține pacientul în decubit dorsal în primele ore, se asigură confortul prin verificarea pernei și a lenjeriei de pat, și se menține un climat de liniște.
4. **Combaterea durerii, insomniei și anxietății:** Se administrează analgezice, hipnotice și se oferă suport moral și psihologic.
5. **Prevenirea complicațiilor:**
 - **Complicații pulmonare:** Se realizează profilaxia prin dezinfecție nazofaringiană, aerosoli și produse fluidizante ale secrețiilor bronșice.
 - **Distensia digestivă:** Se folosesc tubul de gaze, clismele evacuatoare sau purgativele ușoare.
 - **Staza venoasă:** Se încurajează mișcările active ale membrelor inferioare (flexie, extensie, mișcări de pedalare) și mobilizarea precoce.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ	PROCEDURA NR. 02/18 IMSP INSTITUTUL DE MEDICINĂ URGENTĂ
Titlul: Procedură Operațională privind supravegherea și îngrijirea pacientului postoperator	Secția Managementul Calității serviciilor medicale

8.4. Mobilizarea Pacientului Operat

1. **Regula generală:** În lipsa contraindicațiilor, pacientul se ridică din pat în seara zilei intervenției sau a doua zi dimineață.
2. **Procedura:** Înainte de mobilizare, se verifică edemele membrelor inferioare și se măsoară T.A. (culcat și în ortostatism). Ridicarea se face treptat (la marginea patului, apoi în picioare, cu sprijin).
3. **Rolul mobilizării:** Mobilizarea precoce este crucială pentru prevenirea complicațiilor venoase și a escarelor, chiar și în cazul pacienților slăbiți sau obezi.
4. **Prevenirea escarelor:** Se asigură masajul, lenjeria curată și uscată, fără cute, și schimbarea poziției la fiecare două ore.

8.5. Alimentația și Hidratarea

1. **Hidratarea:** Necesitățile de apă ale organismului sunt de 2000-2500 ml/zi. În prima zi, se oferă 300 ml, apoi 500 ml în a doua zi și 1000 ml în a treia, completând necesarul cu perfuzii.
2. **Alimentația:** Se respectă principiile: reluarea alimentației se face după primul scaun sau emisia de gaze.
 - **Ziua operației:** Pacientul bea cu lingurița, hidratarea fiind asigurată prin perfuzii.
 - **După 24 de ore:** Ceai, supe strecurate.
 - **A treia zi:** Iaurturi și piureuri.
 - **După reluarea tranzitului:** Carne de pui, pește alb și revenirea treptată la alimentația obișnuită.